

УДК 336.63:332.146

Логвінова О.П.

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки підприємства та прикладної статистики
Інституту хімічних технологій (м. Рубіжне)
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля*

ВПЛИВ АУТСОРСИНГУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

У статті обґрунтовано доцільність застосування аутсорсингу як засобу підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Охарактеризовано вплив аутсорсингу на основні характеристики діяльності підприємства, які визначають його інвестиційну привабливість. Обґрунтовано необхідність оцінки доцільності рішень про аутсорсинг, що дозволить підвищити його інвестиційну привабливість.

Ключові слова: інвестиційна привабливість підприємства, аутсорсинг, аутсорсингова компанія, ризик, чинники ризику, конкурентоспроможність.

Логвинова О.П. ВЛИЯНИЕ АУТСОРСИНГА НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье обоснована целесообразность применения аутсорсинга как средства повышения инвестиционной привлекательности предприятия. Охарактеризовано влияние аутсорсинга на основные характеристики деятельности предприятия, которые определяют его инвестиционную привлекательность. Обоснована необходимость оценки целесообразности решений об аутсорсинге, что позволит повысить его инвестиционную привлекательность.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность предприятия, аутсорсинг, аутсорсинговая компания, риск, факторы риска, конкурентоспособность.

Logvinova O.P. THE IMPACT OF OUTSOURCING ON THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AN ENTERPRISE

The expedience of application of outsourcing as means of increasing the enterprise investment attractiveness is based. The influence of outsourcing on the enterprise main characteristics that determine its attractiveness is characterized. The necessity of assessment of the expedience of decisions about outsourcing that allow to improve its investment attractiveness.

Keywords: enterprise investment attractiveness, outsourcing, outsourcing company, risk, risk factors, competitiveness.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку ринкових відносин характеризується дією багатьох суперечливих чинників і поглибленням кризових явищ в національній економіці, зокрема, скороченням ВВП, значними темпами інфляції та девальвації національної валюти, зростанням безробіття та ін. За таких умов існує значна потреба у залученні інвестицій та реалізації різноманітних інвестиційних проектів. Однак власні ресурси підприємств для здійснення проектів вкрай обмежені, їх залучення з зовнішніх джерел наразі надто складне. Інвестиційна привабливість вітчизняних підприємств істотно знижується. Все це спричиняє подальше погіршення економічного стану підприємств та поглиблення кризових явищ в економіці. Тому підвищення інвестиційної привабливості підприємств є засобом активізації інвестицій, покращення економічних показників їх господарської діяльності та забезпечення сталого економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження з проблематики інвестиційної привабливості підприємств досить широко представлені в сучасній економічній літературі, зокрема, у наукових працях І.А. Бланка [2], А.Г. Гончарука, А.А. Яценка [4], Д.А. Єндовицького [5], Є.І. Крилова, В.М. Власова, М.Г. Єгорова [8], Т.В. Лазоренка, О.В. Цветкової [9], П.Ш. Солієвої [12], А.А. Тарелкіна [13], О.В. Чуріної [15], Ю.А. Юхтанової, А.В. Братенкової [16] та ін.

Більшість авторів як основну характеристику інвестиційної привабливості підприємства схильні відзначати його фінансовий стан, який оцінюють за показниками фінансової стійкості, платоспроможності, дохідності капіталу та ділової активності [3; 4]. П.Ш. Солієва при визначенні інвестиційної привабливості підприємства також відзначає її істотний зв'язок з інвестиційним потенціалом і інвестицій-

ним ризиком. Крім того, автор пропонує проводити оцінку інвестиційної привабливості підприємства за допомогою таких параметрів, як привабливість продукції підприємства для споживача, кадрова привабливість, територіальна привабливість, фінансова привабливість, інноваційна, екологічна та соціальна привабливість [3]. А.А. Тарелкин поряд з фінансовим станом відзначає також зв'язок інвестиційної привабливості підприємства з конкурентоспроможністю продукції, інвестиційним кліматом, інвестиційним потенціалом, ризиком і організаційною структурою підприємства [4]. Е.І. Крилов, В.М. Власова, М.Г. Єгорова, І.В. Журавкова визначають інвестиційну привабливість як самостійну економічну категорію, яка характеризується не тільки стійкістю фінансового стану підприємства, а й знаходиться у залежності від конкурентоспроможності продукції, клієнтоорієнтованості підприємства та рівня інноваційної діяльності господарюючого суб'єкта [8]. Отже, інвестиційна привабливість є складною та багатоаспектною економічною категорією та характеристикою діяльності підприємства, яка визначається множиною чинників і може набувати різних форм [2; 5; 16], що потребує пильної уваги з боку керівництва та фахівців підприємства для його успішного функціонування на ринку.

Водночас навіть за умови усвідомлення потреби у забезпеченні та підвищенні інвестиційної привабливості підприємства керівництво часто розуміє, що власні ресурси для цього недостатні. При цьому може спостерігатися дефіцит матеріальних, трудових, фінансових або інформаційних ресурсів підприємства чи дефіцит технологій, досвіду їх застосування, що стримує можливості підприємства щодо підвищення інвестиційної привабливості, залучення інвестицій та забезпечення сталого економічного розвитку.

Аналіз сучасної теорії й практики показує, що одним з можливих засобів вирішення цієї проблеми є залучення фахівців і ресурсів спеціалізованих фірм на контрактній основі, що становить зміст аутсорсингу [1; 3; 6; 10; 14]. Вивченню сутності та особливостей застосування аутсорсингу присвячені численні наукові праці таких дослідників, як Б.А. Анікін, І.Л. Руда [1], Ж.-Л. Бравар, Р. Морган [3], С.О. Календжян [6], Н.Н. Мещерякова [10], И.М. Синяєва, В.М. Маслова, В.В. Синяев [11], Ф.Н. Філіна [14] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на досить ґрунтовні дослідження як з питань інвестиційної привабливості, так і з питань аутсорсингу, слід відзначити, що в спеціальній літературі зазвичай ці питання представлені відокремлено. Водночас становить інтерес комплексне дослідження їх взаємного впливу та обґрунтування доцільності застосування аутсорсингу з метою підвищення інвестиційної привабливості підприємства, що потребує поглибленого вивчення цього питання та зумовлює актуальність теми даної статті.

Мета статті полягає у вивченні впливу аутсорсингу на інвестиційну привабливість підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останніми роками аутсорсинг набуває широкого розповсюдження у господарській практиці у всьому світі та в Україні.

На аутсорсинг може бути передано значну кількість функцій підприємства, але найчастіше підприємства передають на аутсорсинг непрофільні функції або такі, які фахівці підприємства неспроможні якісно виконувати власними силами чи не мають достатнього досвіду їх виконання.

Щодо можливостей забезпечення та підвищення інвестиційної привабливості підприємства доцільно використовувати *наступні форми аутсорсингу*:

- *бухгалтерський аутсорсинг*, що передбачає залучення сторонніх фахівців до ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, завдяки чому забезпечується високоякісне виконання бухгалтерських операцій за відсутності необхідності витрат з пошуку, підготовки, підвищення кваліфікації, матеріального забезпечення персоналу (офісне обладнання, програмне забезпечення, придбання спеціалізованої літератури, заробітна плата та соціальний пакет, канцелярське приладдя, витрати на комунальні послуги);

- *IT-аутсорсинг* – передача спеціалізованій компанії всіх завдань управління інформаційними технологіями підприємства або його окремих IT-функцій, наприклад, професійної розробки та підтримки необхідних програмних продуктів; оренди обчислювальних потужностей і хмарних сервісів; користування послугами центрів обробки даних, для чого підприємства часто не мають власних фахівців і коштів на придбання техніки та відповідного програмного забезпечення; цей сегмент ринку аутсорсингу в останні роки демонструє найвищі темпи зростання, навіть незважаючи на посилення кризових явищ у національній економіці;

- *аутсорсинг складання бізнес-плану діяльності підприємства чи інвестиційного проекту* передбачає отримання відповідних послуг від спеціалізованих фірм, що часто стає одним з вимог інвесторів для залучення зовнішнього фінансування інвестиційних проектів підприємства;

- *аутсорсинг маркетингу* передбачає передачу маркетингових функцій підприємства спеціалізованим компаніям; це може бути проведення різноманітних маркетингових досліджень, розробка та

реалізація маркетингової політики та стратегії підприємства або їх окремих складових;

- *виробничий аутсорсинг* – залучення аутсорсерів до часткового або повного виконання виробничих функцій підприємства, зокрема, непрофільних або трудомістких операцій, що дозволяє раціональніше використовувати наявні виробничі площі та обладнання, швидко переналагоджувати виробничий процес, використовувати сучасні технології, розробляти нові товари чи послуги та знижувати собівартість виробництва;

- *аутсорсинг невиробничих функцій* (прибирання, забезпечення харчування персоналу, управління транспортним парком підприємства) дозволяє підприємству вивільнити певну частину персоналу та заощадити кошти на оплату праці та утримання відповідних служб, дещо «полегшити» власну організаційну структуру, підвищити її мобільність та отримувати у необхідному обсязі відповідні послуги;

- *аутсорсинг персоналу* дозволяє підприємству отримати фахівців необхідних професій з необхідним рівнем кваліфікації та досвідом виконання певних робіт на чітко визначений термін; відповідно, знижуються витрати з пошуку, відбору необхідних робітників; оплату їх праці та надання соціальних гарантій; у разі потреби здійснюється оперативна заміна робітника, який не відповідає вимогам або на випадок хвороби, відпустки та ін.;

- *аутсорсинг офісного друку* – це використання техніки спеціалізованих компаній для друку необхідних документів, що дозволяє за рахунок більш продуктивного обладнання забезпечити зниження витрат на придбання та експлуатацію офісної техніки, витратні матеріали тощо;

- *аутсорсинг call-центру* (контакт-центру) дає змогу підприємству отримати необхідну послугу та скористатися високим технологічним рівнем оснащення спеціалізованих компаній, якого важко або економічно недоцільно досягти власними силами;

- *аутсорсинг оцінки якості сервісу* передбачає залучення спеціалізованих фірм до визначення за допомогою певних методик рівня надання тих чи інших послуг клієнтам (торговельні мережі, готельний і ресторанний бізнес, автозаправні станції та ін.); цей вид аутсорсингу є різновидом аутсорсингу маркетингових досліджень та аутсорсингу маркетингу [7];

- *інноваційний аутсорсинг* передбачає передачу частини або повного циклу робіт з розробки та впровадження у виробництво й комерціалізацію певного інноваційного продукту. На аутсорсинг можуть бути передані НДДКР, роботи з технічної підготовки виробництва, післяпродажного технічного обслуговування та маркетингового супроводу. Це дозволяє підприємству забезпечити високу якість інноваційної продукції, зниження експлуатаційних витрат, скорочення потреби у доопрацюванні на стадії експлуатації, а, отже, уникнути надмірних витрат;

- *логістичний аутсорсинг* – передача аутсорсинговим компаніям функцій постачання матеріальних ресурсів, їх складування, завантажувально-розвантажувальних робіт, комплектування та транспортування готової продукції до споживачів та ін.

Отже, застосування аутсорсингу дозволяє підприємству вирішувати наступні завдання:

- зосередитися на виконанні ключових функцій, не розпорюшуючи ресурси на виконання допоміжних функцій;

- розробляти й реалізувати додаткові проекти та ефективно диверсифікувати діяльність підприємства;

- отримувати та використовувати необхідні ресурси чи продукцію (роботи, послуги) у разі їх відсутності чи дефіциту;

- підвищувати якість вироблюваної продукції чи надаваних послуг;

- знизити витрати за рахунок ефекту масштабу, більшого досвіду у постачальника необхідних послуг і ефективнішого їх контролю;

- зменшити ризики, пов'язані з реалізацією бізнес-процесів шляхом скорочення кількості некерованих чинників і передачі ризику аутсорсинговій компанії;

- отримати додаткові конкурентні переваги та успішніше протидіяти конкуренції на ринку, отже, підвищити конкурентоспроможність;

- підвищити капіталізацію й економічний потенціал підприємства, покращити економічні показники його діяльності та фінансовий стан, підвищити репутацію підприємства для споживачів, партнерів та інвесторів.

Таким чином, аутсорсинг справляє позитивний вплив на всі аспекти інвестиційної привабливості. Водночас слід враховувати, що застосування аутсорсингу на підприємстві пов'язане з певним ризиком. Так, можливе виникнення втрат на підприємстві через недостатню узгодженість дій з представниками компанії-аутсорсера, ризик втрати конкурентних переваг та ін., яких можна уникнути шляхом ретельного складання контрактних документів та належного контролю їх виконання.

Тому прийняттю рішення про аутсорсинг має передувати ретельна оцінка його доцільності. Для кількісної оцінки впливу аутсорсингу на інвестиційну привабливість можна проаналізувати динаміку зміни критеріїв, обраних для її визначення. Покращення значень цих показників свідчатиме про доцільність аутсорсингу.

Також становить інтерес і вплив рівня інвестиційної привабливості підприємства на доцільність використання аутсорсингу. Підвищення інвестиційної привабливості не означає необхідність відмови від аутсорсингу. Керівництво підприємства може переглянути та скоригувати перелік функцій, які передаються на аутсорсинг. Чим вище інвестиційна привабливість, тим ширші можливості застосування аутсорсингу відкриваються перед підприємством. Поряд з аутсорсингом допоміжних бізнес-процесів з підвищенням інвестиційної привабливості можливим стає застосування аутсорсингу основних бізнес-процесів, пов'язаних, наприклад, з розробкою та реалізацією інноваційних ідей у виробничій діяльності підприємства. Це сприятиме подальшому зростанню інвестиційної привабливості підприємства.

Висновки. Таким чином, застосування аутсорсингу у діяльності підприємства позитивно позна-

чається на всіх аспектах його функціонування, що дозволяє підвищити інвестиційну привабливість та забезпечити стабільний економічний розвиток.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аникин Б.А. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента : [учеб. пособ.] / Б.А. Аникин, И.Л. Рудая. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 320 с.
2. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент : учеб. пособ. / И.А. Бланк. – Киев : Эльга-Н, Ника-центр, 2001. – 382 с.
3. Бравар Ж-Л. Эффективный аутсорсинг: понимание, планирование и использование успешных аутсорсинговых отношений / Ж-Л. Бравар, Р. Морган ; пер.с англ. – Д. : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 251 с.
4. Гончарук А.Г. Инвестиційна привабливість промислового підприємства як об'єкт управління / А.Г. Гончарук, А.А. Яцик // Економіка харчової промисловості. – 2011. – № 4. – С. 29–33.
5. Ендовицкий Д.А. Анализ инвестиционной привлекательности организации : [научное издание] / Д.А. Ендовицкий, В.А. Бабушкин, Н.А. Батурина и др.]. – М. : КНОРУС, 2010. – 376 с.
6. Календжян С.О. Об эффективности аутсорсинга / С.О. Календжян // Российское предпринимательство. – 2003. – № 8(44). – С. 74–77.
7. Кривденко О. Инновации в методах оценки качества сервиса с помощью тайных покупателей / О. Кривденко // Маркетинговые исследования в Украине. – 2002. – № 1. – С. 54–56.
8. Крылов Э.И., Власова, В.М., Егорова, М.Г. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия : [учеб. пособ.] / [Э.И. Крылов, В.М. Власова, М.Г. Егорова]. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 192 с.
9. Лазоренко Т.В. Управление инвестиционной привабливістю підприємства / Т.В. Лазоренко, О.В. Цветкова // Молодий вчений. – 2014. – № 12(15). – С. 184–187.
10. Мещерякова Н.Н. Методические подходы к анализу и оценке эффективности реализации стратегии логистического аутсорсинга на предприятиях оптовой торговли / Н.Н. Мещерякова // Известия ИГЭА. – 2009. – № 5(67). – С. 117–120.
11. Синяева И.М. Сфера PR в маркетинге : [учеб. пособ.] / [И.М. Синяева, В.М. Маслова, В.В. Синяев]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 383 с.
12. Солиева П.Ш. К вопросу об инвестиционной привлекательности предприятия в республике Таджикистан / П.Ш. Солиева // Вестник Таджикского государственного университета права, бизнеса и политики. Серия «Гуманитарные науки». – 2013. – Вып. № 1(53). – С. 113–117.
13. Тарелкин А.А. Формирование и оценка инвестиционной привлекательности промышленных предприятий / А.А. Тарелкин // Вестник Самарского государственного экономического университета. – 2009. – № 10(60). – С. 89–92.
14. Филина Ф.Н. Аутсорсинг бизнес-процессов. Проблемы и решения / Ф.Н. Филина. – М. : ГроссМедиа. РОСБУХ, 2008. – 84 с.
15. Чурина О.В. Основные направления повышения инвестиционной привлекательности предприятия / О.В. Чурина // Современные научные исследования и инновации. – 2014. – № 8 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/08/36935>.
16. Юханова Ю.А. Сущность инвестиционной привлекательности предприятия и факторы, влияющие на нее / Ю.А. Юханова, А.В. Братенкова // Молодой ученый. – 2015. – № 10. – С. 883–887.